

STRESZCZENIE PRACY DOKTORSKIEJ

Rafał Nijak

Przez materię do wnętrza. Immanentne związki duszy i ciała.

Praca doktorska jest refleksją nad materią jako tworzywem do działań, środkiem przekazu ukrytych treści, medium dialogu z odbiorcą.

Obszar moich twórczych poszukiwań przebiega dwutorowo. Z jednej strony dotyczy pojęć intelektualnych, analiz oraz wniosków powstałych na podstawie doświadczeń rzeczywistości, także refleksji z nich wynikających, z drugiej zaś zagadnień plastycznych.

W pierwszym przypadku jest to zaduma nad człowiekiem, z podziałem na warstwy ludzkiego bytu: tym co wewnątrz – skomplikowaną powłoką psychiczną, emocjonalną – co mu „w duszy gra” i na zewnątrz, czyli pierwiastkiem jego fizyczności. Drugi aspekt refleksji, sformułowany w wyniku badań w procesie kreacji, porusza problem materii jako tworzywa, formy, rozwiązań estetyki, doboru techniki graficznej oraz odpowiedniego narzędzia pozwalających w największym stopniu na zmaterializowanie zamierzonej wypowiedzi twórczej.

Praca doktorska porusza problem materii ciała ludzkiego i przedmiotów martwych. Jest to próba przeniknięcia tej fizycznej powłoki, by jak promieniami Roentgena dotrzeć głębiej. Swoista ich dekonstrukcja, kawałek, po kawałku, rozkład i rozpad, w celu przyglądnięcia się im, odnalezienia ukrytych treści. Uświadomienia sobie jak kondycja, zachowanie się ciała ludzkiego przekłada się na wewnętrzną treść, by przez dobór i selekcję odpowiednich materiałów, będąc bogatszym w uzyskane spostrzeżenia na nowo konstruować postać ludzką (oraz świat jego otoczenia) bardziej adekwatnie wobec wewnętrznych stanów jego duszy. To jak badania w warunkach laboratoryjnych, gdzie zmiana soczewki mikroskopu coraz głębiej penetruje materię naszej rzeczywistości, chcąc zrozumieć istotę zachodzących zjawisk, także w materii biologicznej człowieka. Tutaj mamy do czynienia z odszyfrowywaniem stanu duszy na podstawie kondycji fizycznej, postawy ciała.

W pracy dokonuję skromnej analizy złożoności procesu twórczego jako aktu kreacji. Niniejsze rozważania oraz wnioski powstałe na skutek obserwacji wzajemnej relacji zachodzącej między psychiką, a ciałem fizycznym człowieka – złożoności wnętrza człowieka – doprowadziły mnie do sformułowania pytania o wpływie działań artystycznych na sferę psychiczną twórcy.

Celem mojej pracy doktorskiej w zakresie druku płaskiego jest nie tylko badanie materii, jako formy plastycznej czy wartości tworzywa, ale również jako źródła autentycznej wiedzy dotyczącej ludzkiej kondycji, egzystencji. Jest również próbą rozwiązania problemu zmaterializowania drogą plastycznego wyrazu kondycji duchowej człowieka.

Treść prac jest zaproszeniem do refleksji – odniesienia treści do doświadczeń egzystencjalnych odbiorcy – próba nawiązania dialogu. Środek konfrontujący odbiorcę z jego wnętrzem. To ona ma moc przemiany, wzrostu świadomości własnego człowieczeństwa, siebie i swojej godności. Prace graficzne więc, pełnią rolę uświadamiającą, głoszącą ideę, że „czujesz, widzisz, słyszysz” (czasem nawet bardziej niż „myślisz”), jesteś bardziej skomplikowany i głębszy niż się tobie wydaje, więc jesteś bytem szlachetnym, godnym i wielkim – duchowym, czyli myśl przeczącą współczesnemu materializmowi (kult ciała), konsumpcyjnemu społeczeństwu zdającemu się nie dostrzegać sfery duchowej jednostki ludzkiej.

Powyższe cele chcę osiągnąć cyklem prac pt: „Przez materię do wnętrza. Immanentne związki duszy i ciała”.

Prace graficzne wykonano narzędziem komputera z wykorzystaniem techniki offsetu, fotografii, litografii i rysunku jako elementów składowych, a następnie wydrukowano w technice cyfrowej na papierze.

Promotorem pracy doktorskiej jest prof. zw. Błażej Ostoję Lniski, który od początku studiów doktoranckich był moim opiekunem artystycznym.

Błażej Ostoję Lniski